

MỘT SỐ BIỆN PHÁP NHẪM CHỐNG LẠM PHÁT Ở CAMPUCHIA

SUY S

NCS ngành kế hoạch (ĐHKTP.HC)

Tuy đã đạt được một số kết quả bước đầu đáng mừng về sản xuất lương thực, từng bước ổn định và nâng cao đời sống nhân dân... nhưng nền kinh tế CPC vẫn đang đứng trước nhiều khó khăn to lớn, đòi hỏi phải giải quyết nhiều vấn đề và nổi bật nhất là cơn sốt lạm phát (chỉ số lạm phát bình quân năm 1990 là 157%, năm 1991: 121%, năm 1992: 175% và 6 tháng đầu năm 1993 là 78%).

Kềm chế và đẩy lùi dần lạm phát là một trong những nhiệm vụ cấp bách nhất, là vấn đề kinh tế, xã hội và chính trị nóng bỏng, là điều kiện tiên quyết để đưa CPC ra khỏi cuộc khủng hoảng, đi vào thế ổn định và phát triển.

Từ kinh nghiệm thực tiễn trong những năm qua, có thể nêu lên một số biện pháp trước mắt và lâu dài cho vấn đề này như sau:

1. Cân đối thu chi ngân sách

Là biện pháp cực kỳ quan trọng, trực tiếp khắc phục lạm phát bên cạnh việc giảm chi, cần tăng thu, và thuế là nguồn thu quan trọng nhất. Trốn thuế, lậu thuế là căn bệnh kinh niên, là hiện tượng tồn tại của mọi thời đại, mọi xã hội. Vấn đề quan trọng hàng đầu là Nhà nước cần đổi mới căn bản chính sách thuế cho hợp lý vừa tạo nguồn thu quan trọng cho ngân sách, vừa khuyến khích được sản xuất kinh doanh. Điều đó đòi hỏi phải xây dựng bộ luật thuế, áp dụng thống nhất trong cả nước đối với mọi thành phần kinh tế, mọi tổ chức và cá nhân. Thuế chỉ do Nhà nước Trung ương quyết định với thuế suất ổn định trong từng thời gian và tiền tệ hóa mọi loại thuế, xác định mức thuế cho các đối tượng, thu thuế nghiêm minh, đầy đủ, đúng hạn; xây dựng bộ máy mạnh, liên kết để thu thuế và kiểm tra kiểm soát việc thực hiện.

Ở CPC yêu cầu đó chưa đạt. Hệ thống thuế chưa hoàn chỉnh, chưa hợp lý, tình trạng thất thu thuế rất nghiêm trọng ở tất cả các ngành, các thành phần kinh tế, các tổ chức và cá nhân.

2. Hoàn chỉnh cơ chế quản lý công tác đầu tư xây dựng cơ bản

Thời gian qua, nhà nước CPC đã có những biện pháp giảm chi ngân sách, từng bước xóa bỏ bao cấp qua vốn, tín dụng, bãi bỏ việc bù lỗ cho các xí nghiệp quốc doanh, bù giá vào lương, thực hiện cơ chế một giá... tuy nhiên, năm 1992 vẫn bội chi ngân sách 48,2% (năm 1991: 50,2%; năm 1990: 53,6%). Bội chi tiền mặt năm 1992 là khoảng 1/3 số thâm hụt. Lượng tiền lưu thông năm 1991 gấp 2 lần năm 1990, năm 1992 gấp khoảng 2,5 lần năm 1991. Như vậy nguyên nhân trực tiếp gây ra lạm phát vẫn tồn tại. Công tác xây dựng cơ bản vẫn chưa được quản lý tốt, những căn bệnh vốn có của ngành này chậm được cứu chữa. Ngân sách chỉ cho xây dựng cơ bản ngày một giảm (năm 1990: 13,8%, năm 1991: 4,4% và năm 1992: 2,4%). Số tiền chi cho ngành này phần lớn đưa vào khâu lưu thông nên không thể không ảnh hưởng đến giá cả.

Như vậy một trong những biện pháp quan trọng nhất để chống lạm phát là quản lý chặt chẽ công tác đầu tư xây dựng cơ bản. Nhà nước chỉ bỏ vốn vào những công trình thật quan trọng, xây dựng cơ sở hạ tầng cho nền kinh tế và xã hội. Cần có chính sách khuyến khích tư nhân bỏ vốn xây dựng trường học, bệnh viện... để đỡ gánh nặng cho ngân sách nhà nước. Các đơn vị kinh tế phải tự tạo vốn để thực hiện việc kinh doanh của mình, các xí nghiệp quốc doanh làm ăn thua lỗ cần được cổ phần hóa hoặc bán cho tư nhân hay người nước ngoài để họ trang bị kỹ thuật, đổi mới công nghệ, tổ chức lại sản xuất kinh doanh có hiệu quả.

3. Thu hút tiền nhân rỗi trong nhân dân

Trong chính sách tiền tệ cần áp dụng lãi suất linh hoạt, năng động trong điều kiện hợp lý để huy động một khối lượng lớn tiền nhân rỗi trong nhân dân, trong các tổ chức kinh tế và dân cư, giảm bớt căng thẳng trong quan hệ tiền - hàng và tăng được nguồn vốn tín dụng phục vụ sản xuất. Phát hành công trái cũng là một biện pháp cực kỳ quan trọng trong giai đoạn hiện nay ở CPC để động viên nguồn vốn của

dân. Tuy nhiên việc phát hành công trái thật sự có kết quả khi bảo đảm được giá trị tiền mà nhân dân cho nhà nước vay, có quan hệ song phẳng giữa nhà nước và nhân dân.

4. Nâng cao hiệu quả sản xuất của xã

Là một biện pháp tuy không quyết định thời hạn lạm phát, nhưng biện pháp cơ bản, lâu dài của mọi nền kinh tế trong việc chống lạm phát chống trị tệ, chống suy thoái. Tiềm lực kinh tế CPC chịu ảnh hưởng lớn của hiệu quả đầu tư và hiệu quả sử dụng vốn cố định trong các ngành sản xuất.

Trong thời kỳ năm 1987-1992, số huy động tài sản cố định bình quân đạt dưới 60%. Như vậy so với vốn đầu tư chỉ mới khoảng trên một nửa thành tài sản cố định. Trong một thời gian dài, tài sản cố định của nền kinh tế chỉ sử dụng được khoảng 40-45% công suất thiết kế, khoảng 25-30% vốn đầu tư bỏ ra là được sử dụng làm ra của cải vật chất và dịch vụ. Đó là sự mất mát, hao hụt dưới nhiều dạng, sự lãng phí vô cùng to lớn nguồn vốn của ngân sách, trong đó có viện trợ và vay nước ngoài. Trong thời gian trước mắt CPC cần đổi mới một cách căn bản cơ chế đầu tư để tránh việc xây dựng những công trình rất tốn kém nhưng chỉ đạt hiệu quả rất thấp. Trước khi người có thẩm quyền cao nhất quyết định, cần có luận chứng kinh tế-kỹ thuật-xã hội đúng với ý nghĩa của nó, cần có sự tham khảo ý kiến của các chuyên gia giỏi trong nước và các chuyên gia nước ngoài và của các ngành liên quan.

Các biện pháp chống lạm phát bên cạnh mặt tích cực, còn có những ảnh hưởng tiêu cực không tránh khỏi. Biện pháp chống lạm phát và biện pháp chống thất nghiệp có khi mâu thuẫn nhau và tạo thành cái vòng luẩn quẩn. Chống lạm phát làm tăng thất nghiệp, chống thất nghiệp làm tăng lạm phát. Từ lâu các nhà kinh tế đã nghiên cứu hai vấn đề nói trên và cho đến nay không có cách nào khác hơn là chọn một giải pháp dung hòa: chấp nhận một tỷ lệ thất nghiệp và một tỷ lệ lạm phát nào đó mà nền kinh tế có thể chịu đựng được ♣